

Существенных изменений в определении доходов и расходов не вносилось – их обновили лишь в той степени, чтобы учесть обновленные определения активов и обязательств. Как и раньше, доход определяется увеличением активов или уменьшением обязательств, либо же зависит от изменений капитала кроме тех, что связаны с поступлениями со стороны держателей акций.

Разработанные Концептуальные основы МСФО призваны максимально сократить объем имеющихся расхождений к различным элементам финансовой отчетности, а также способствуют гармонизации процедур подготовки и представления финансовой отчетности.

Однако концепции МСФО не являются стандартами и не подменяют их конкретных положений. Они лишь создают основу для разработки новых международных стандартов и внесения соответствующих изменений в уже существующие стандарты.

УДК 657.442

Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

С.М. Семенов, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Фінансове становище торгового підприємства багато в чому залежить від правильного управління на основі облікової інформації про товарні операції в системі інформаційного забезпечення підприємницької діяльності.

Існуюча методологія бухгалтерського обліку в роздрібній торгівлі цілком підпорядкована завданням забезпечення своєчасної та достовірної інформацією переважно зовнішніх користувачів і мало пристосована для потреб внутрішнього управління. Розвиток нової галузі економічних наук - управлінського обліку – дозволяє по іншому поглянути на організацію облікового процесу в торгівлі і спробувати застосувати його теоретичні положення в практику обліку товарних операцій.

В даний час обліково-аналітична інформація про товарні операції практично не орієнтована на внутрішніх користувачів і не здатна посилати керівництву вірні сигнали щодо планування, контролю та прийняття управлінських рішень. Традиційний бухгалтерський облік

поки не здатний вирішувати питання, пов'язані з аналізом обсягу продажів і рентабельністю товарів, плануванням витрат, виявленням відхилень від їх оптимальної величини, проведенням ефективної цінової політики. Тому для вирішення внутрішніх завдань управління торговим підприємством призначений управлінський облік, основним завданням якого є забезпечення інформацією, корисною для прийняття стратегічних і тактичних рішень в області прогнозування господарської діяльності.

За оцінками фахівців в економічно розвинених країнах компанії 90% робочого часу в області бухгалтерського обліку витрачають на постановку і ведення управлінського обліку. На вітчизняних підприємствах навпаки це співвідношення звернуто на користь звичайного бухгалтерського (фінансового) обліку. Крім того, праці дослідників в області управлінського обліку присвячені тільки діяльності підприємств виробничої сфери, що, здавалося б, виключає впровадження принципів управлінського обліку в організації сфери обігу (торгівлі).

Організаційну структуру сучасного торгового підприємства можна розглядати як сукупність різних центрів відповідальності, пов'язаних між собою лініями відповідальності. Центр відповідальності – це сегмент торгового підприємства, за яким контролюються прибутки та витрати.

Вирішальний вплив на створення центрів відповідальності мають виробнича і організаційна структури торгового підприємства. Виробнича структура показує види товарів, що реалізуються, склад і структуру відділів, служб, форми побудови та взаємозв'язку на кожному рівні управління. Організаційна структура офіційно знаходить своє вираження в штатному розкладі. Фактично вона забезпечує узгодженість окремих видів діяльності та зусиль підрозділів з виконання завдань і цілей.

Центри відповідальності можуть мати вищий і нижчий рівні господарської організації. Виходячи з виконуваних ними функцій, можна виділити основні (що займаються реалізацією товарів) і допоміжні (обслуговуючі основні центри) центри відповідальності.

Ми пропонуємо виділити наступні основні центри відповідальності: торговий відділ, склад, торговий зал, а в якості центру витрат – гараж. Кожен з центрів відповідальності може мати більш нижчі рівні, але в будь-якому випадку об'єктом центру виступає людина (менеджер). Наприклад, в якості менеджерів нижчої ланки можуть виступати в торговому відділі – товарознавці, які відповідають за роботу з конкретними постачальниками або за поставку товарів певного асортименту та виду; на складі – бригада або окремий комірник, що відповідають за зберігання товарів; в торговому залі (іменованому також центром продажів) – секції та відділи, а в них

бригади або окремі продавці, які відповідають за виручку від продажу товарів. Менеджер центру витрат (гараж) відповідає за витрати, пов'язані з утриманням і обслуговуванням транспортних засобів, що забезпечують завезення товарів.

Отже, побудова таких центрів відповідальності сприяє ефективності діяльності торгового підприємства, де менеджери можуть приймати обґрунтовані і компетентні рішення, пов'язані з управлінням товарними запасами. Облікова система, що надає інформацію про витрати і результати місць і центрів витрат, дозволяє оцінити їх діяльність.

Основною метою функціонування організації роздрібною торгівлі є отримання прибутку для подальшого розвитку і розширення діяльності. Для отримання прибутку необхідно, щоб товари продавалися вище їх собівартості. Звідси, основними об'єктами управлінського обліку є отримані прибутки та витрати на товари. Дохід представлений у вигляді виручки від продажу товарів. Витрати складаються з вартості товарів, сплаченої постачальнику, і інших витрат з придбання, складування, продажу, які також повинні включатися в собівартість товарів. Однак на практиці настільки складно розподілити ці витрати між окремими товарами, тому вони враховуються відокремлено. Звідси інформація про собівартість, яка формується в системі звичайного бухгалтерського обліку, є неприйнятною для аналізу і існує реальна небезпека прийняття неправильного рішення.

На нашу думку, велике значення має аналітичний облік проведених витрат та отриманих доходів в розрізі найменувань і сортів закуплених, збережених і товарів, що продаються. Це підвищує значення калькуляції собівартості товару для встановлення нижньої межі ціни, що забезпечує рентабельність товару, що продається, і впливає на обсяг попиту.

Більшість витрат торгового підприємства з купівлі-продажу є загальними для всіх товарів (непрямі витрати). Але в деяких випадках їх доцільно трактувати по відношенню до одиниці товару, що має на увазі розподіл накладних витрат (сукупності непрямих витрат). Процес розподілу (або поглинання) являє собою послідовність дій, кожне з яких наближає результат до кінцевої мети - калькуляційної одиниці. Такий розподіл накладних витрат вимагає складної методології і може здійснюватися традиційно або з використанням нових методів. Незалежно від методології розподілу завжди передбачається певний елемент неточності або приблизності розрахунків з реальністю.

На наш погляд найбільше для цих цілей в торгівлі підходять елементи калькулювання за видами діяльності (ABC-метод), де організовується функціональний облік витрат. ABC-метод, або калькулювання за

операціями, є новим напрямком для вітчизняного обліку, але набув широкого поширення на зарубіжних підприємствах різного профілю.

В першу чергу витрати підприємства розглядаються за основними видами діяльності (функцій), а потім відбувається їх розкладання на складові частини (операції, дії). Кожна операція пов'язана зі споживанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Витрати операцій є «сходінками» драбини, на вершині якої формуються витрати функцій, центрів витрат, центрів відповідальності і в кінцевому рахунку собівартість калькуляційної одиниці.

Застосування методу ABC дозволяє істотно поліпшити методику калькуляційних розрахунків, підвищити їх точність і використання для цілей управління.

УДК 657.1

А.Д. Буліч, магістрант (*ЖДТУ, Житомир*)

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИТРАТ ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Розробка порядку проведення внутрішнього аудиту будь-якого об'єкта передбачає чітке визначення мети, джерел інформації для такої перевірки. Так, в цілому метою внутрішнього контролю є підвищення ефективності управління суб'єктом господарювання, в дотриманні порядку і дисципліни в середині підприємства, розробці пропозицій та усунення недоліків.

Враховуючи цей загальний підхід, а також специфіку об'єкту дослідження – витрат подвійного призначення для цілей оподаткування, розкриємо мету здійснення внутрішнього контролю. Мета полягає в забезпеченні керівника контрольною інформацією, що дозволяє передбачати можливі зриви і відхилення від запланованого обсягу робіт і своєчасно здійснювати корегуючі дії контролю.

Метою внутрішнього аудиту як форми контролю витрат подвійного призначення для цілей оподаткування є встановлення достовірності первинних даних щодо накопичення та списання витрат подвійного призначення, повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах і облікових регістрах, правильності ведення обліку витрат подвійного призначення та його